

ȘCOALA

VREME

REVISTA
PEDAGOGICĂ
CULTURALĂ

A ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR
DIN JUD. ARAD

Biblioteca Centrală
Raională Arad

ARAD
ANUL VII.
Nr. 10.
DEC. 1936

CUPRINSUL:

- Ion Blăgăilă:** De nașterea Domnului
Pedagogie:
Constantin Georgiade: Psihologia și
Educația
Constantin Dogaru: Principii și realități
Florian Stănică: Activitatea liberă a ele-
vului
- Observațiuni și experimente pedolo-
gice:**
Ion Blăgăilă: Alte teste: pentru inteli-
gență și memorie
- Diverse:**
Cecilia Bora: Unitatea politică, prin uni-
tatea culturală
Tiberiu Borneas: Nevoi arădane: o
grupare „Pro-Arte”
- Dela cursurile de vară ale învățăto-
rilor:**
P. I. Tomescu: Conferințele dlor: D. V'
Toni: „Școala primară în alte țări”,
C. Narly: „Învățământul de azi”, S.
Mehedinți: „În ce direcție mergem” și
I. Nisipeanu: „Legătura între școală și
societate”
- Cărți și reviste:**
D. D. Roșca: Existența tragică și
N. Roșu: Dialectica naționalismului (P.
Șerban). Ogorul școalei, Sociologie
Românească și Pentru inima copiilor
(Ion Blăgăilă)

„Școala Vremii”

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA
UNUI COMITET DE REDACȚIE

Red. respons.: **EUGENIU SPINANȚIU**, inv. dir.
Administrator: **SABIN MIHUȚIU**, învățător.

**Manuscrisele nu se mai înapoiază.
Anunuri și reclame se primesc după
învoială.**

**Manuscrisele, revistele pentru schimb
și cărțile de recensat se trimit pe adresa:
Redacția revistei „Școala Vremii”, Arad
Bulev. Carol, 66 (Casa învățătorilor).**

**Correspondența privitoare la admi-
nistrație: abonamente, schimbări de
adresă, revistele înapoiate etc. se trimet
pe adresa Administrației: Dl. Sabin Mihuț,
Arad, str. Eminescu 43.**

Abonament anual Lei 60. Un exemplar 6 Lei.

Secretar de redacție:
ION BLAGĂILĂ.

„Școala Vremii”

REVISTA PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL VII.

Arad, Decembrie 1936.

Nr. 10.

De Nașterea Domnului...

De obicei, sărbătorile pentru o națiune sunt o reculegere sufletească.

Națiunea noastră română odată cu ziua de 25 Decembrie, intră în acele sărbători, care sunt legate de Nașterea Mântuitorului Iisus, sau ale bătrânului Crăciun, purtător de atâta duh sădit în inimile și sufletul tinerilor, prin colindele și obiceiurile atât de frumoase moștenite dela moșii și strămoșii noștri, încât dela un capăt la altul al țării, buhaiul și colindele răsună în glas dulce și armonios.

Am avea atâta bucurie și mulțumire, de — am putea spune că suntem unul din cele mai fericite popoare ale acestei lumi.

Însă, liniștea noastră este tulburată de valul revizionismului vechilor noștri dușmani, originari din Asia și locuitori în Panonia.

Cei cari trăim aci la granița de Vest a țării și cari am gustat pâinea civilizației lor în cei 1000 ani de iobăgie, îi cunoaștem bine, le știm gândul și le pricepem pofta. Pofta lor, care este atât de mare, acum când

avuțiile le sunt pe sfârșite și când disperarea lor e la culme. Sunt flămânzi, fiindcă nu mai au de unde storce aurul. Au prea puține slugi, numai în mica populație țărănească a micii Ungarii. Le trebuie Ardealul, cu iobagii și bogățiile^{*)} lui! Li se pare, că românii i-au uitat!

În preajma Crăciunului din anul acesta, 1936, le trimitem însă, vorbă românească, vorba celui ce a răspuns acum 40 de ani baronului Ștefan Keményi jun., și care a dat „Răspuns la „Cartea neagră“ (A feketekönyv) a acestuia.

Iată ce spune marele tribun al moșilor **Axentie Severu**, în pomenita carte, care în prefață, după ce arată mărșăvia sufletului Maghiar, se adresează astfel către Români:

„Dar, precum aurul cu cât îl arunci și arzi mai de multe ori în foc, cu atât mai curat și mai strălucitor apare, așa onoarea, onestitatea, umanitatea, sinceritatea, modestia, virtuțile și **GLORIA NOASTRĂ** a ieșit mai presus și a dat de minciună toate calomniile lor și va străluci pe cât timp va trăi neamul românesc pentru a cărui drepturi am încins și purtat în tinerețe sabia, am împlântat și sinut de coarne plugul, am încercat a învățîi negoțul și comerțul, și acum la bătrânețe, când nu mai am putere a continua acelea, scriu, scriu, și voi scrie până voi mai putea ținea până în mână, voi scrie, că după ce toate sunt pierdute **SĂ REINVIE SĂ SE INALȚE ȘI STRĂLUCEASCĂ NUMELE, ONOAREA ȘI GLORIA NEAMULUI ROMÂNESC**. Sărbători ferice și la mulți ani cu bine copii.

Brașov, în ajunul Crăciunului românesc 1896.“ **AUTORUL***)

...Nu găsesc alte cuvinte mai potrivite pentru Crăciunul anului acestuia, decât aceste șoapte, care ne vin prin glasul marelui tribun...

Vecine, ia aminte!...

Ion Blăgăilă

*) RĂSPUNS la „Cartea neagră“ (A feketekönyv) scrisă de br. Ștefan Keményi jun. 1849, și publicată de Hentler József, în numărul 121—131 din Mai 1895 a lui „Magyarország“ din Budapesta.

PEDAGOGIE

Psihologia și Educația.

Câteva cuvinte despre importanța psihologiei infantile în studiul individualității copilului.

de **Constantin Georgiade**

Vârsta dela care psihologia copilului începe să se apropie mult de cea a adultului, în sensul că el poate prezenta funcțiuni psihice oarecum uniforme, adică vorbește, gândește și stabilește între obiectele lumii externe aceleași raporturi de cauzalitate, ca și acesta, este vârsta de 12 ani, care corespunde tocmai terminării ciclului instrucției primare.

Psihologul orientându-se însă numai după funcțiunile sufletești, așa cum ele se prezintă la ceastă vârstă, se va fixa cu dificultate asupra aptitudinilor sale, sau mai bine zis asupra dispozițiilor de care dispune copilul pentru unele dintre ele. Funcțiunile psihice la vârsta de 12 ani fiind relativ adaptate și uniformizate prin contactul cu viața socială, în forma lor statică de manifestare naturală nu ne-ar spune mare lucru.

Trebue de aceea să ne impunem să explorăm trecutul său sufleteș, cu scopul de a reconstitui dezvoltarea sa psihică și trupească, cerând în vederea acestui scop informațiuni și lămuriri atât părinților cât și anturajului său de viață, asupra formațiunii și condițiilor în care s'a realizat această dezvoltare, care ne interesează în legătură cu educația aptitudinilor copilului. Să dăm un exemplu. Să presupunem că un copil prezintă vizibile insuficiențe și defecte de *exprimare* a gândirii în cuvinte, defecte, care alcătuiesc un obstacol serios pentru prosperarea sa intelectuală, deoarece procesele de organizare ale experienței de clasificare și generalizare ale noțiunilor fiind încetinite sau jenate de absența acestei esențiale funcțiuni a gândirii, el este sortit să rămână un debil mintal.

Înainte de a se gândi la mijloacele abstracte sau concrete de remediere a unei asemenea înaptitudini, educatorul va trebui să stabilească cauzele deficienței acestei funcțiuni. Va trebui prin urmare să se informeze la părinți, dacă achiziția limbajului copi-

lului s'a efectuat în cursul primei copilării în mod normal, cu alte cuvinte, dacă ea n'a fost turburată de anumite accidente. Faptul că un copil a învățat târziu să vorbească, este de mare însemnătate pentru educatorul avizat. Faptul că un copil a prezentat vreme îndelungată într'o formă accentuată fenomenul *ecolaliei* (adică fenomenul de repetiție indefinită a sunetelor și cuvintelor auzite), este deasemenea de mare importanță.

Ecotalia la începuturile fixării limbajului este un indiciu de admirabilă funcționare a audițiunii și a celor centri nervoși, care condiționează articulațiile vocale. Aceasta însă numai în stadiul de achiziție al vocabularului și fixării fonemelor de pronunțare. Funcțiunea ecolaliei în mod normal trebuie să dispară de îndată ce copilul poate să vorbească. Permanetizarea sa după vârsta de 3 ani, poate fi un indiciu serios de oprire a dezvoltării intelectuale a copilului.

Dispariția la o vârstă relativ înaintată a ecolaliei din vorbirea copilului, reprezintă pentru educator un avertisment serios că prezentele sale insuficiențe și defecte de vorbire din viața școlară, sunt de substrat organic, în legătură cu deficiențele anumitor centri nervoși superiori și insuficiențe de ordin glandular.

Intr'un asemenea caz ca și în altele asemănătoare care depășesc competența educatorului, se impune cu necesitate consultarea psihiatrului infantil sau a psihologului specializat, pentru a se stabili gravitatea afecțiunii și cauzele sale organice. Numai o asemenea consultare ar putea recomanda sau sugera educatorului mijloacele cele mai potrivite pentru educația funcțiunii infirme, care să stimuleze activitatea centrilor amorțiți sau nu îndeajuns de desvoltați.

O asemenea cunoștință a adevăratelor cauze care împiedecă pe un elev să se adapteze condițiilor obișnuite de activitate școlară, vor schimba desigur în întregime: atitudinea, sentimentele și tratamentul de care el se poate bucura din partea acestuia. Ea îi va putea fi folositoare pentru educația acestui copil, tot atâta ca și cunoștința faptului, dacă acesta în mica sa copilărie a învățat să recunoască și să deosebească repede persoanele și obiectele sau le-a învățat încet, cu greutate după multe tatonări și repetiții. Din toate asemenea informațiuni se pot culege indicațiuni de ordin psihologic, a căror bază ultimă rezidă în sistemul nervos.

Trebue deci să ne interesăm asupra formației și dezvoltării activităților sensorio-motorii și intelectuale ale copilului, în particular asupra condițiilor în care ele s'au efectuat, pentru a cunoaște astfel atât funcțiunile care s'au dezvoltat normal înainte de fixarea lor în formele adulte de mai târziu, cât și pe acele care sau dezvoltat cu greutate, întârziere sau cu prea mare ușurință. Informațiunile acestea retrospective ne pot spune multe lucruri cu privire la fundamentele genetice ale aptitudinilor copiilor.

Pentru a completa datele noastre privitoare la psihologia copilului va trebui totuși să recurgem și la ajutorul altor metode. Dela început trebue să spunem însă, că metoda introspectivă nu ne va putea fi de folos în studiul psihologiei copilului. Această metodă care ar consta într'o aperccepție sau mai bine zis un fel de intuiție a sufletului copilului în virtutea unei simpatii, nu ne poate instrui asupra structurii și forțelor aptitudinilor sale sau asupra dispozițiunilor sale particulare. Defectul esențial al acestei metode este că nu putem ieși din noi. Și a judeca sufletul copilului prin asemănare cu ceea ce simțim și judecăm noi, însemnează să-i aplicăm anumite clișee adulte, care toate se vor resimți de experiența noastră individuală, dar mai ales socială. Cercetarea psihologiei copilului după o asemenea metodă nu poate conduce decât la erori.

Metoda bună la care se poate recurge pentru o asemenea studiere este metoda obiectivă a comportării, care se bazează pe observarea și înregistrarea reacțiunilor și conduitelor exterioare ale copilului. De aceea această metodă mai este cunoscută și sub numele de metoda reacțiunilor. Ea caută să pătrundă în conștiința acestuia, prin ceea ce este vizibil, tangibil în afară, într'un cuvânt prin ceea ce este obiectiv, adică observabil de toată lumea. Copilul poate fi pus, de pildă, în condițiuni de experimentare cu privire la reacțiunile sale motorii, cu scopul de a se aprecia și nota precizia și viteza mișcărilor sale, sau în condițiuni de experimentare pentru a cunoaște capacitatea gândirii sale asociative sau forța eficientă a atențiunii sale. În toate aceste cazuri ca și în acelea similare se vor face măsuri repetate la interval de timp, construindu-se curbe grafice pentru rezultatele numerice obținute, așa cum anstronomii construiesc pentru mișcările astrelor.

În cadrul acestei metode generale intră următoarele metode parțiale :

I. Observarea spontană a copilului începând dela vârsta cea mai fragedă, așa cum au făcut *Preyer* și *Stern* cu proprii lor copii. Crearea unui fel de jurnal zilnic, în care să se noteze deosebitele manifestări ale copilului, este un imperativ necesar al aplicării acestei metode. Se vor nota de pildă: mișcările ordonate sau dezordonate făcute cu membrele începând chiar după naștere, condițiunile lor normale sau dificile de efectuare, organizarea primelor elemente de cunoaștere, cele dintâi reacțiuni sensoriale divergente sau convergente ale organelor senzoriale, primele modulări semnificative ale limbajului, primele mișcări coordonate ca și cele dintâi semne de inteligență și expresiuni de viață afectivă față de persoanele care-l îngrijesc și ocrotesc. Din acest ultim punct de vedere, surâsul, pe care-l exteriorizează copilul mic, poate fi expresiunea unei bune stări organice de moment sau a unei plăceri, pe care i-o cauzează revederea unei persoane cunoscute. Reacțiunile copilului prin surâsuri sau mimică diferențiată, reprezintă nu numai un semn că el are percepția discriminativă a persoanelor cu care vine în contact, dar și un vădit indiciu de dezvoltare psihică normală. Copiii care nu surâd, care sunt veșnic apatici și fără nici o mișcare spontană de sociabilitate față de părinții care-i îngrijesc, trebuiesc avuți sub supraveghere deoarece ei prezentând o deficiență elementară de ordin afectiv, oferă în realitate primele semne obiective ale unei dezvoltări psihice anormale sau ale unei opriri de dezvoltare. Se vede deci, de ce mare importanță poate fi observarea spontană a copilului, atât în cursul primei copilării cât și în cursul celei de a doua sau de mai târziu.

II. A doua metodă în cadrul „metodei reacțiunilor” care trebuie aplicată în anumite împrejurări, mai ales atunci, când educatorul dorește să se informeze mai serios și mai adânc asupra studiului de dezvoltare sau de existență ale anumitor funcțiuni psihice infantile, este metoda observării provocate. Educatorul, fără ca intențiile sale să-i fie cunoscute de copii, va crea voluntar anumite situații naturale, cu scopul de a vedea cum se comportă copiii asupra cărora vrea să se documenteze. Metoda aceasta de mare importanță în psihologia copilului a fost aplicată cu mult succes de *Jean Piaget* psiholog elvețian și de *Arnold Gesell* psiholog american, în studiile lor asupra gândirii (cel dintâi) și motricității infantile (cel de al doilea).

III. Metoda testelor în studiul psihologiei inteligenței și caracterului copilului reprezintă însă metoda cea mai obiectivă și mai directă, deși cea mai greu de mânuit deoarece aplicarea sa reclamă o pregătire serioasă de laborator. Vorbind de metoda testelor, noi nu ne referim numai la metodele de tip Binet-Simon. Metodele acestea au suferit modificări profunde în sensul de perfecționare, pentruca aplicarea testelor să poată da serviciile, pe care le dau astăzi.

Testele Binet-Simon au fost create numai cu scopul de a separa într'o clasă copiii normali de cei anormali, adică copiii apti de cei incapabili să urmeze lecțiunile de un anumit nivel intelectual. Folosința acestor teste în forma lor inițială în vederea cunoașterii și aprecierii aptitudinilor copiilor, constituie însă o gravă greșeală, deoarece ele nu sunt teste de aptitudini, ci numai teste de dezvoltare. Ele dau indicațiuni numai asupra vârstei mentale a copilului, iar nici decum asupra calității și valorii aptitudinilor sale intelectuale, pentru aprecierea cărora psihologia științifică de astăzi a elaborat altfel de teste și altă tehnică de aplicare și interpretare a rezultatelor. Laboratorul de psihologie din București al D-nului profesor Rădulescu-Motru în colaborare cu D-nul profesor I. Nestor au elaborat și experimentat pentru țara noastră o asemenea serie de teste, încât aceia care vor să se inițieze științific în metoda lor de aplicare, să se adreseze direct Domniilor lor.

IV. În sfârșit ultima metodă, pe care o enumără în cadrul „metodei reacțiunilor” este metoda patologică, adică metoda care se bazează pe observarea și interpretarea reacțiunilor anormale și morbide ale copiilor. Observarea și studierea anomaliilor de inteligență, mișcare și caracter ale copiilor, pe lângă că ne oferă posibilitatea de a constata și controla direct aceste anomalii, în geneza, evoluțiunea și efectele lor distructive, ele ne mai oferă posibilitatea de a studia legăturile lor cauzale cu substratul organic care le cauzează.

Aplicarea acestei metode a dat interesante și sugestive rezultate referitoare la psihologia debilității inteligenței și motricității infantile și mai restrânse în psihologia debilității morale cunoscută sub numele de *turburările de caracter ale copilului*, asupra cărei probleme noi vom tipări în cursul anului ce vine, o lucrare care să îmbrățișeze toate aspectele sale.

În general, după cum se poate vedea din conținutul sumar al acestui articol, psihologia infantilă contemporană deschide științei educației noi perspective și orientări în ce privește posibilitățile practice de cunoaștere ale individualității copilului, în vederea educației sale raționale... Metodele acestea noi nu vor putea da însă în țara noastră roadele cuvenite pentru care se străduiesc de câteva decenii psihologii și pedagogii noștri mai de seamă, atâta vreme cât marea masă a educatorilor care plămădesc zilnic realitatea sufletească a copiilor, vor rămâne streini de ele și nu vor încerca odată cunoscute, să lucreze după normele și în spiritul lor științific. Problema educației copiilor români fiind în același timp și o mare problemă socială și națională, credem că nu exagerăm când subliniem la sfârșitul acestui articol, serioasa însemnătate pe care o are știința psihologiei copilului în rezolvarea sa.

Constantin Georgiade

Principii și realități

Mulți dintre colegi mi-au pus o întrebare care, la dreptul vorbind, m'a frământat vreme îndelungată și pe mine.

La ce bun toată strădania noastră de-a face un învățământ responsabil celor mai înaintate principii, atâta vreme cât societatea noastră se găsește într'un stadiu inferior de vădită primitivitate? Sau, ceea ce este și mai rău, lipsindu-i pe alocuri chiar acel minimum de autenticitate spirituală, fără de care o societate nu poate fi considerată ca alare.

Asupra celei de-a doua părți a întrebării e de prisos să insist.

E adevărat că așa numita *intelectualitate* a societății noastre se găsește, în cea mai mare parte, sub influența unor culturi străine. Elementele acestor culturi copleșesc, și nu întotdeauna prin ceea ce au mai bun, datele inițiale pe care, în mod natural, ar trebui să se întemeieze structuri originale, dinamice.

Dela începuturile culturii noastre actuale, când Mihail Eminescu îi asvârlea în față puțin măgulitorul epitet de „pătură suprapusă”, mentalitatea acestei intelectualități nu s'a schimbat prea mult. N'a făcut nicio sforțare de durată să descifreze în cartea destinului dru-

mul hărăzit acestui neam. Dacă uneori s'a identificat cu aspirațiile lui, a făcut-o numai pentrucă-i era amenințată existența. Alteori, din meschine interese materiale care, în niciun caz, nu puteau să suplînească idealurile unui popor.

Au fost desigur și excepții. În fața acestora, nu este român cinstit să nu se descopere. Din nefericire, au fost atât de puține încât nu pot caracteriza istoria politică a ultimului veac de trăire românească.

Din faptul că neamul, cu toată vitregia împrejurărilor și lipsit de o pătură conducătoare complect identificată cu aspirațiile lui, a realizat, dacă nu un plus corespunzător de viață în adâncime, cel puțin unul în suprafață necontestat de nimeni, mă îndreptățește să cred că nici în viitor absența acesteia nu va însemna un dezastru. Cu ea sau fără ea, neamul își va împlini destinul.

Pe de altă parte, în urma marelui războiu, prin aportul noilor provincii, teoria „păturii suprapuse” și-a pierdut mult din verosimilitate. Astfel, intelectualitatea ardeleană, datorită condițiilor speciale în care s'a format: înainte de războiu dominația străină, iar după războiu particularitatea celor de aici, care poate fi specifică sau numai o prelungire a stărilor de-afunci, poartă pecetia țăranismului, a acestui fond original cu toate lipsurile și calitățile sale. Legătura dintre țărani și intelectuali nicăieri nu se observă mai bine ca aici. Exagerările unora dintre intelectualii acestui ținut, ridiculizate de multe ori pe nedrept, au fost de scurtă durată, ori s'au limitat la un cerc restrâns de persoane din sfera corpului didactic, mai ales.

Dacă avem în vedere scopul măreț al acestor exagerări care serviau, în orice caz, findeau să servească, ideea națională, vîna acestor rătăciți apare nemăsurat de mică față de micimea de suflet a acelei boierimi înfierate de marele Eminescu. Lipsită, prea adeseori, de cea mai elementară mândrie națională, imita tot ce era lustru și fast exterior din culturile cu care venia în contact, fără să-și însușiască temeinic vreuna.

Nu putem spune același lucru despre imensa masă a păturei țărănești. Aceasta, nu numai că numără mai mult de trei sferturi din populația țării. Reprezintă, mai ales, o autentică și străveche cultură, dela care, în viitor, vor trebui să plece toți aceia în mâinile cărora stau destinele neamului.

Se pare că lucrul acesta îl urmărește, cu mulți sorți de izbândă,

școala sociologică românească. Întâi, o cunoaștere adâncă a specificului românesc, pentruca mai apoi în cadrul și pe temelia acestui specific să creem o cultură și o civilizație proprie.

Ar fi zestia cea mai potrivită cu care ne-am putea prezenta în concertul popoarelor civilizate.

Unii merg până acolo încât spun că numai o autentică civilizație ne-ar justifica însăși existența etnică.

Care este în prezent realitatea românească? Cu excepția unor manifestări de ordin artistic, scoase în evidență cu ocazia tuturor expozițiilor cu caracter național, realitatea românească se prezintă pe plan spiritual ca o sumă de superstiții, iar pe plan economic, mizeria țărânului sare în ochi.

Acestei autentice, dar primitive societăți, venim și-i aplicăm principii de educație înaintate, facem, cu alte cuvinte, ceea ce am făcut în domeniul politic și administrativ. Imbrăcăm un fond primitiv în forme de împrumut.

Din cauza lipsei de corespondență între fond și formă, în domeniul educației ca și în altele s'a ajuns de multe ori la rezultatele sau, în cele mai fericite cazuri, la o viață artificială dezvoltată din afară înăuntru. Ori, în educație ca și în adevărata cultură, numai procesul dela interior spre exterior e valabil.

La o analiză sumară a acestor realități, am fi îndemnați să cerem insistent o schimbare de direcție în sensul unei reveniri la vechile principii de educație care, dacă nu conduceau ființa omenescă spre personalitate, erau în schimb excelente mijloace pentru formarea mediocrităților, atât de necesare tranzițiilor către forme superioare de civilizație și cultură.

De fapt, această soluție prezintă un singur avantaj. E mai comodă.

E cu mult mai greu să pregătești un om liber decât un sclav. Și mediocrul, prin latura morală a ființei lui, e cu mult mai aproape de sclav decât de omul liber.

Rățiunea pentru care școala românească trebuie să se conformeze unor principii potrivite cu spiritul vremii, o văd mai cu seamă în sensul de autenticitate pe care i-l atribuiu culturii noastre țărănești.

Pentru mine, caracterul unei culturi de-a fi originală este un element capabil prin el însuși să dinamizeze o realitate. Un ideal străin, oricât ar fi de superior, e condamnat la caducitate inițială. Numai găsirea drumului specific unei societăți asigură cu maximum

de probabilitate realizarea unui fond original. În acest sens, nu sunt culturi superioare și inferioare, ci numai popoare care s'au realizat și altele care dibuesc în căutarea specificului lor.

Problema disonanței dintre principii și realități nu se mai pune. Autenticitatea unei culturi asigură găsirea celor mai bune instrumente pentru adaptarea generațiilor viitoare la realități.

În stadiul actual, pentru realizarea specificului nostru, contribuția școlii depășește cu mult pe-a altor instituții.

Fără să neglijem aportul celorlalte, nu ne sfiim să afirmăm că după cum vom ști să modelăm tineretul de astăzi, așa va fi sufletul de mâine al nației.

Și sunt numai două alternative: mediocrități care trăiesc din idealuri impuse, sau personalități care și-au găsit libere calea de înțelegere în spiritul nației.

Indemnul de-a inclina către cele din urmă apare, cel puțin pentru clar-văzători, de prisos.

C. DOGARU

Activitatea liberă a elevului

„Să faci copilul capabil de a urmări cu inteligență munca sa proprie în casă și pe câmp, de a se gândi cu propriul său cap și de a duce o viață onestă și sănătoasă” Alice Franchetti.¹⁾

În școala de până acum — la noi și azi, și nu se știe până când — se pune accentul pe o singură facultate a psihicului copilului, pe memorie cel mult pe inteligență și se neglija, ba chiar se oprima celelalte. Copilul era considerat un receptacol pasiv bun să înregistreze toate cunoștințele prevăzute de programă, să suporte toate anomaliile unor metode anoste și inumane și întreaga gamă a capriciilor tuturor educatorilor. Cât mai multă autoritate, cât mai mare distanță între elev și educator precum și cât mai multă răceală și indiferență. Niciun respect față de copil, față de aptitudinile și deficiențele sale native sau datorite vreunui accident. Totul se ordona de magistru, elevul trebuia să execute fără murmur. O școală despotică, fardă, lipsită de înțelegere și omenie. Copilul n'avea voie să facă decât ceea ce i se prescria și în felul ordonat.

Numai de o pregătire pentru viață nu putea fi vorba, în felul auster cum se căuta instruirea copilului. De educație de realizarea ei nu mai

¹⁾ G. Lombardo-Radice: „Școlarii Alicei Franchetti” pag. 106.

discutăm. Să nu mai discutăm nici de o pregătire pentru viață prin viață, în care să se plece de la cele ale copilului, în sensul orientării intereselor sale interioare.

Toate aceste detașări de viață, făceau ca toate cunoștințele să fie lipsite de interes și plăcere pentru copil, totul se făcea cu silnicie. Se recurgea la diferite tentații exterioare, la mijloace superflue, cari să atragă pe copil, să-l facă atent, să i se pară că-l interesează unele sau altele. Ca și când prin firea sa, copilul n'ar putea fi atent sau interesat în activitățile sale. Numai că activitățile acestea la care îl punea școala, nu erau cerute de el și nici potrivite intereselor și puterilor lui.

Noile investigații și precizări științifice în domeniul psihologic au desvăluit cu prisosință toată falsitatea, greșala și inumanitatea în care s'a complăcut școala tradițională, bazată pe rutină, legi fixe, stereotipe și nefaste. Epoca criticismului a trecut, ne aflăm în aceia a creației efective și sănătoase. Noi sisteme, principii și metode de învățământ au fost preconizate și verificate dând rezultate satisfăcătoare, acolo unde au fost aplicate. Un nou spirit s'a abătut în școală, copilul a ajuns să fie respectat cu sfințenie, a fost așezat în centrul preocupărilor didactice, toate învățându-se, creîndu-se și adaptându-se puterilor, cerințelor și aptitudinilor sale naturale. Se urmărește dezvoltarea integrală a copilului, ținându-se seama și respectându-se însușirile lui caracteristice. Se folosește și se face apel la spontanietatea sa instinctuală, la spiritul de inițiativă și de creație, ca și la impulsul spre mișcare. Știința educației, după cum se vede, începe să se fundeze pe legi psihologice, deduse din cercetări și experimentări științifice, pe sufletul copilului adevărat, natural, și nu pe cel închipuit, pe presupuneri, prejudecăți ca până acum. Se tinde astfel la creierea școlii adevărate, într'adevăr a copilului, a copilăriei.

Copilul este pus în situația de a explora singur, prin puterile sale, viața, natura, lumea sa, iar educatorul numai îl diriguește. În felul acesta spiritul de observație se dezvoltă și mai mult, curiozitatea îi este satisfăcută. Aceste porniri native sunt întreținute, căci se caută a se face apel continuu la interesesele sale, dictate de fazele evoluției sale firești. „Pedagogia cea mai profundă se găsește numai în trezirea interesului pentru activitate“²⁾

În copil, știut lucru, există puteri latente, potențialități care voese să se desvolte, să se manifeste. Asigurându-li-se libera creștere și desăvârșire, făurim cel mai natural și mai fericit sistem de educație. În acest mod, atenția este foarte concentrată, toate resorturile psihofizicului, copilului sunt puse în activitate.

²⁾ R. Petre: „Calendare școlare“ Rev. gen. a. inv. No. 3—4 Mart. Ap. 1935.

Nu scapă niciodată din vedere școala nouă să se intereseze de toate activitățile copiilor, să le exploateze în sens bun, să le dirigeze pe calea unei ideale și fericite dezvoltări. Se ocupă în deosebi și se face apel la activitatea liberă a lor, care este bazată pe spontaneitate, pe aptitudinile și înclinarea lor nativă și efectuată după interesele și puterile lor naturale.

Copiii văzând că activitatea aceasta a lor, e necomandată de nimeni decât de interesele lor copilărești, capătă îndemn de mai multă, intensă și variată activitate. Nu există satisfacție mai mare și stimulent mai ideal, decât constatarea copiilor că interesează și pe cei maturi, îndeosebi pe educator, creațiile lor libere, spontane, personale. Educatorul priceput va ști provoca din urmă anumite activități fericite. Le va ști și dirija, orienta pe o cale creatoare și exploata până la deplină desăvârșire în folosul educației copiilor și-al școlii.

Altfel, sunt copiii cari simt plăcere, interes să înregistreze pe hârtii, sub formă de compoziții libere, spovedanii, întâmplări de-ale lor, constatări evenimente văzute, trăite, povești auzite, alții creionează diferite schițe sub formă de desen, variate ființe, lucruri, scene din viață, unii simt plăcerea să colecționeze câte cava, alții modelează, cioplesc și alcătuesc fel de fel de lucrări personale interesante și relevante. Acestea sunt lucrări care-i pasionează și-i ambiționează, mai ales când văd că înreesează și provoacă interes și plăcere și altora, în special celor mari

În toate aceste activități creatoare, personale, libere, spontane, cum vrei să le zici, se constată simțul și puterea lor de deservăție, înclinarea personală, aptitudinea caracteristică, înclinări interioare serioase, cari provoacă interes, plăceri deosebite. Cercetarea acestora constituie un excelent mijloc pentru descifrarea individualităților caracteristice, unice, ce se prezintă, și dau oarecari sugestii de orientări viitoare, spre una din profesiunile potrivite dotățiilor și înclinațiilor ce se remarcă în decursul evoluției.

Educatorul priceput, spre a întreține și cizela acest instinct de creație, cât și pentru a stimula și pe ceilalți a se manifesta și ei într'un sens oarecare, încotro îi mână interesele interioare și însușirile specifice, va căuta să rezolve zilnic activitățile acestea libere. Compozițiile libere vor fi citite în clasă, discutate și selectate. Cele mai interesante și mai reușite vor fi trecute într'un *caet al clasei*, păstrat în biblioteca clasei sau a școlii. Desenele cele mai reușite vor fi *afișate* pe pereții clasei, câtva timp și apoi puse la păstrare într'un dulap special, sau în bibliotecă. La fel și cu celelalte creații libere, personale.

Această ultimă etapă a activității elevilor, constituie un foarte bun mijloc educativ, un stimulent ideal, toți elevii clasei, pentru înălțarea nivelului clasei. Este consacrară muncii lor personale și un îndemn spre a-și continua și lărgi cercul de preocupări al activității lor.

O destindere a acestei activități personale, pe care se bazează întreg sistemul școlar, găsim la Școala de experiență din Blaj, de sub conducerea inimosului și clarvăzătorului coleg d. Toma Cocișiu. Iată mărturisirea elevilor acestei școale, făcute prin simpatica și prețioasă lor revistă: „Răsai Soare”, iar cecece privește școala și învățătura lor: „Noi ne conducem singuri când învățăm. Obiectul ce ne interesează îl observăm, măsurăm, calculăm. Studiem *apropterea* noastră și locurile mai *depărtate* unde întâlnim obiectul despre care învățăm. Acum vine ce-i mai greu. Trebuie să facem o lucrare în scris despre ce am învățat Desene, lucrări din lut, de scânduri, pânză, nuele, pae, sârmă, hârtie, ce voim noi.

Gata, cu de toate mergem înaintea clasei, și ținem o *vorbită*, despre ce-am învățat. Toată clasa în ziua următoare are însemnări în Cătuțel vieții.”³⁾

Iar învățătura acestei clase, Maria Crețu, ne comunică; Lăsând libertate copilului să-și aleagă singur cecece vrea să învețe, vom vedea, că se va ocupa întotdeauna cu lucruri luate din viață și pe care le va folosi în viață.

Elevii noștri își aleg de regulă singuri ce vor să studieze și în fiecare zi ne prezintă noi plăceri și surprize.)⁴⁾

Școala aceasta experimentează centrele de înțeles, — unități de viață, — și se bazează pe munca individuală a elevilor. Rezultatele la care s'a ajuns sunt excelente. Nu știm însă de ce factorii în drept nu se sesizează de acest fapt, nu atât să extindă sistemul acesta școlar, generalizându-l — fiind o imposibilitate acum, — dar să-l extindă în mai multe centre ale țării, pe județe, punându-l în mâna celor destoinici, celor dornici și capabili de interpretare și realizare.

Nu vedem nici o mișcare din partea oficialității măcar în a recomanda învățătorilor și a le înlesni cunoașterea la fața locului, a acestui prețios sistem școlar.

Prețuind și folosind activitatea liberă a elevilor, simțul observării, instinctul curiozității și impulsul către mișcare, activitate, sunt dirijate, fortificate și exploate de școală. Totdeodată se pot descifra atâtea taine ale psihicului acesta atât de neînțeles. Copiii se apropie sufletește de educator și capătă încredere în el.

³⁾ Ibidem No. 4-5 (25-26) Dec. 1934 - Ian. 1935 pag. 6.

⁴⁾ Ibidem Nr. 4 5/1934-35.

Timpul pe care ar putea să-l piardă hoinărind și săvârșind cine știe ce năsbătii, în felul acesta, este întrebuițat în scopuri fericite.

Activitățile acestea libere, spontane, personale, desigur vor fi luate și considerate, nu ca scopuri în sine, ci mai mult ca mijloace efective și sănătoase de educație naturală. „Exercițiile pot fi de mare ajutor pentru a stimula imaginația creatoare și acumularea de experiențe variate asupra mânăuirii materiilor și uneltelor“⁵⁾.

Aceste porniri instinctuale spre diferite activități, spre mișcare sunt un bun câștigat din epoca preșcolară. Școala urmează să conserve aceste porniri și să le exploateze, făurind din ele mijloace educative. Să realizeze o continuitate firească între viața preșcolară și școlară. Învățătorul să fie un tovarăș mai mare și mai priceput, care să diriguiască, și remarce aceste activități.

Florian Stănică.

⁵⁾ A. Hamaide: „Metoda Decroly“ pag. 128.

Atragem atențiunea cititorilor, asupra articolului d. **C. Georgiade-București**, profundul nostru psiholog român, articol publicat în numărul de față, care prezintă un deosebit interes pentru oricine are familie sau copii sub conducere.

Deasemenea mulțumim și pe această cale d. C. Georgiade, pentru distinsa onoare ce ne-a făcut, expediindu-ne acest articol.

I. B.

Pentru inima copiilor. Revista pedagogică, lunară, ce apare sub direcția unui comitet prezidat de d. I. Nisipeanu s'a reorganizat, alegând ca secretar de redacție pe d. Florian Stănică un învățător activ și cunoscut în scrisul pedagogic dela noi. Numele d-sale îl întâlnești, aproape în toate revistele de pedagogie. Faptul acesta ne îndreptățește să spunem că alegerea făcută este fericită. În numărul ce ne-a sosit acum, pe Septemvrie și Octomvrie, e reeditată „Precuvântarea“ dela lucrarea d. Nisipeanu: „Școala activă“.

Apoi „Studiul individualității elevului ca problemă de psihologie, pedagogie și sociologie“, semnat de d. Constantin D. Gib (licențiat în filosofie), „Pedagogia în școlile de fete“ de d. I. T. Geantă, „Cercetați și... revistele vechi!“ de D. Bunescu, „Anarhie spirituală“ etc. sunt articolele bine scrise și interesante.

În anul ce vine ne vom ocupa pe rând de celelalte reviste ce ne vin în schimb. Deasemenea recenzia noastră despre importanta lucrare a d. C. Georgiade: „Probleme și idei noi în psihologie“ se va publica în numărul nostru de pe luna Ianuarie 1937.

Ion Blăgăilă.

Observațiuni și experimente Pedologice.

Alte teste: pentru inteligență și memorie.

Inainte de a continua edarea testelor de memorie, ca să împlinim obligația ce ne-am luat, redăm câteva informațiuni asupra testului de inteligență Kuhlmann—Andersen.

Testul acesta este adoptat, experimentat și etalonat de d. I. M. Nestor, șef de lucrări, la Laboratorul de Psihologie experimentală de pe lângă Universitatea din București. Cuprinde diferite teme ce se dau spre rezolvare, atât sub formă de figuri, cât și sub formă de cifre, desene, cuvinte etc. cu cari se face proba inteligenței copilului.

Este bine contemplat și alcătuit și e unul dintre cele mai interesante teste ce le avem noi pentru inteligența generală. Etalonat pe 4 500 de elevi români, examinați în diferite părți ale țării, putem spune că e de un folos real.

Acest test colectiv are un etalon general prin care se poate vedea unde e situat copilul, în ce privește scara inteligenței, față de ceilalți copii din țară (indiferent de regiune) și are pe urmă etaloane pentru mediul urban și mediul rural. În fișe se trec datele după etaloanele specifice (urban sau rural) adică după mediul în care trăiește copilul.

Mai adăugăm faptul, că testul a fost etalonat numai pe o populație școlară, care frecventează cursurile școlii primare și supraprimare, deci el poate fi aplicat numai acestei categorii de elevi, în etatea de 9—14 ani.

Se poate comanda dela Laboratorul de Psihologie experimentală în București, Str. Edgar Quinet.

În continuare prezentăm încă o parte din testele pentru memorie, după cum urmează:

Test pentru memoria imediată a propozițiilor.

Instrucțiuni

„Vreau să văd dacă ai (aveți) ținare de minte (memorie) pentru propozițiuni. Tu știi (voi știți) ce este o propozițiune? (În cazul când experimentatorul crede că este nevoie, va explica, prin exemple, ce este o propozițiune). Iți voi ceta mai multe propozițiuni; în timp ce eu cetesc, tu trebuie să fii cu *foarte multă* băgare de seamă la ceea ce cetesc eu și să cauți să păstrezi în minte (experimentatorul arată cu mâna la cap, la „minte“) *cît mai multe*

din propozițiuni, — însă exact (la fel) așa cum le-am citit eu. Să nu schimbi vreo vorbă (cuvînt) și nici să nu pui vreuna dela tine (Pauză). După ce am să isprăvesc de cetit propozițiunile și atunci cînd îți voi spune eu (îți voi face semn), tu vei pune mîna pe creion și vei scrie pe foaia ta toate propozițiunile care ți-au rămas în minte dintre acelea pe care ți le-am cetit eu. Nu trebuie să scrii în ordinea în care eu ți le-am cetit, ci așa cum îți vin în minte. (Pauză). În timp ce eu cetesc, tu trebuie să ții mîinile la piept, dar așa fel ca eu să văd palmele tale (pentru a se evita scrisul în palmă). Dacă experimentatorul crede că nu mai este nevoie să repete aceste lămuriri, atunci spune *atențiune* și cetește, clar, cu glas tare și rar (o respirație completă între fiecare propozițiune), cele 15 propozițiuni de mai jos:

1. Țăranul merge	9. Mama ne cheamă
2. Zidurile sunt înalte	10. Pisicuța se joacă
3. Masa este pusă	11. Este timpul să stăm la masă
4. Dacă aș fi știut!	12. În pădure curge râul
5. Du-te repede acasă	13. Profesorul este însurat
6. Vremea rămîne frumoasă	14. Unde te duci tu?
7. Copilul crește	15. Casele sunt făcute din lemn
8. Apa îngheață din pricina frigului.	

După o pauză de 4–5 secunde, experimentatorul dă comanda (cu glas moale): *Scrieți!* Se lasă timp pentru scris (reprodus) 7 minute pentru subiectele pînă la 10 ani și 5 minute pentru ceilalți. În timp ce subiectul lucrează, experimentatorul nu trebuie să se plimbe printre bănci și nici să vorbească, sau să admonesteze cu voce tare. Deasemenea, în jurul sălii de lucru să se asigure o liniște perfectă. După ce timpul prevăzut s'a scurs, experimentatorul dă comanda „*Sus creioanele*” și strînge foile.

Cotare. Se iau în considerare *numai* acele propozițiuni care au fost reproduse corect, adică absolut fără nicio greșală sau schimbare. Numărul propozițiunilor corect redade, reprezintă cota individuală a testului

Memoria imediată a cifrilor.

Exact aceeași tehnică și mod de cotare ca mai sus. *Timp* de reproducere: 5 minute. Iată cifrele care se cetesc de către experimentator:

25 17 9 208 40 36 1318 1 82 515 53 10 6705 64 110

Memoria imediată a silabelor fără sens.

Acceași tehnică de mai sus. *Timp* de reproducere: 5 minute. Silabele:

vlam mul garp reb zalg mep new fic bav zuc.

Atunci cînd experimentatorul cetește silabele, să aibă grijă să accentueze (să scoată în relief) litera cu care se termină silaba. Exemplu: la silaba vlam, să se accentueze litera *m*; la silaba mul, să se accentueze litera *l*; ș a. m. d.“

Iată mai jos și etaloanele:

Etalonul testului pentru MEMORIA CIFRELOR

Mediu urban

Centile	V		Ă		R	S	T	A		M.d.	
	9	10	11	12	13	14	15	16	17		18
100	8	9	10	10	11	12	13	13	14	14	14
90	7	8	9	9	10	11	11	11	12	12	12
80	6	7	8	8	9	10	11	10	12	11	11
70	6	6	7	8	8	9	10	9	11	10	10
60	5	6	6	7	8	8	9	9	10	10	9
50	4	5	6	6	7	8	9	8	9	9	9
40	4	5	5	6	6	7	8	8	9	8	8
30	4	4	5	5	6	7	8	7	8	8	8
20	3	4	4	4	5	6	7	6	7	7	7
10	2	2	3	4	4	4	5	5	6	5	6

Etalonul testului pentru MEMORIA PROPOZIȚIUNILOR

Mediu urban

Centile	V		Ă		R	S	T	A		M.d.	
	9	10	11	12	13	14	15	16	17		18
100	7	7	8	8	8	9	9	10	10	11	12
90	6	6	7	7	7	8	8	9	9	9	9
80	5	5	6	6	7	7	8	8	8	8	8
70	5	5	9	6	6	6	7	7	7	7	8
60	4	4	5	5	6	6	7	7	7	7	7
50	4	4	5	5	6	6	6	7	6	6	6
40	3	3	4	5	5	5	6	6	6	5	6
30	3	3	4	4	5	5	5	6	5	5	5
20	2	2	3	3	4	4	4	5	5	4	4
10	2	1	2	2	3	3	4	4	3	3	3

Etalonul testului pentru MEMORIA CIFRELOR

Mediu rural

Centile	Vârsta		
	10	11	12
100	9	10	9
90	8	9	8
80	7	8	8
70	7	7	7
60	6	6	7
50	6	6	6
40	5	5	6
30	5	4	5
20	4	3	4
10	3	3	3

Etalonul testului pentru MEMORIA CIFRELOR

Mediu urban—rural

Centile	Vârsta		
	10	11 ^c	12
100	9	10	11
90	8	9	10
80	7	8	8
70	7	7	8
60	6	7	7
50	6	6	7
40	5	6	6
30	5	5	6
20	4	4	5
10	3	3	4

Etalonul testului pentru MEMORIA PROPOZIȚIUNILOR

Mediu rural

Centile	Vârsta		
	10	11	12
100	7	8	8
90	6	6	6
80	5	5	6
70	4	5	5
60	4	4	5
50	4	4	4
40	3	3	4
30	3	3	3
20	2	2	2
10	1	1	2

Etalonul testului pentru MEMORIA PROPOZIȚIUNILOR

Mediu urban rural

Centile	Vârsta		
	10	11	12
100	7	8	8
90	6	7	7
80	6	6	6
70	5	5	6
60	4	5	5
50	4	4	5
40	3	4	4
30	3	3	4
20	2	3	3
10	1	2	2

Etalonul testului pentru SILABELE FĂRĂ SENS.

Centile	V â r s i a						
	9	10	11	12	13	14	15
100	4	4	4	6	6	6	6
90	3	3	3	4	4	4	5
80	2	3	3	3	4	4	4
70	2	2	3	3	3	4	4
60	2	2	2	3	3	3	3
50	2	2	2	2	2	3	3
40	1	2	2	2	2	2	3
30	1	1	1	1	2	2	2
20	1	1	1	1	1	2	2
10	1	1	1	1	1	1	1

È important de reținut, că în aceeași zi, nu se pot aplica două teste de memorie la aceeași copii.

Iar ca material de experimentare, necesită să aibă fiecare copil o bucată de hârtie albă, pe care să-și scrie numele, clasa etatea etc. Nu se dă nici o lămurire până nu e restabilită liniștea perfectă în clasă, și e bine ca elevii să stea cu mâinile la spate până se dau instrucțiunile și să întoarcă hârtia cu fața scrisă în jos, pe bancă.

Dintre testele de memorie, ale laboratorului, am mai avea de dat pe cel al memoriei imediate a formelor geometrice, după Diéron. Acest test are 24 forme geometrice, dintre care subiectul trebuie să aleagă pe cele opt, ce se dau spre ținare în minte. Testul e greu de prezentat în revistă fiind costisitoare reproducerea lui. Se poate însă comanda dela Laboratorul de Psihologie București, pe un preț convenabil.

Ion Blăgăiță

Sărbători fericite și an nou plin
de bucurii dorim tuturor cititorilor
noștri.

Redacția

DIVERSE

Unitatea politică, prin unitatea culturală

Optsprezece ani impliniți dela unirea Ardealului cu Patria-Mamă, s'a celebrat într'o sărbătoare de-o semnificație mare, și cu demnitate în întreaga țară. Optsprezece ani s'au scurs, de când prin voința neamului și a vremurilor, în cetatea lui Mihai Viteazul, a fost împlinit visul străbun și dorința atâtor martiri verificată în opera unui mare poet:

„Visurile au fost întrupate...

Și nedreptăți de veacuri răzburate“

Sinteza unității integrale a vieții românești de pretutindeni, ne dă astăzi un prilej deosebit de-a privi înapoi, nu la cei optsprezece ani, ci la nesfârșii ani cari s'au scurs de-a lungul istoriei și în decursul cărora s'a pregătit mărețul act care l-am sărbătorit. Prilej de-a desprinde din cronicile trecutelor fapte, liniile directive, ideologia acțiunilor care s'au concentrat, toate au condus la unire. Și în această retrospectivă ne trece pe dinaintea ochilor șiragul nesfârșit al acelor luptători, cari mai mult cu condeiul decât cu sabia, au dus la desrobirea poporului din care au răsărit.

Fapt curios și nu prea des în istoria popoarelor — lupta pentru unitatea Ardealului cu Patria-Mamă, n'a fost cu rare excepțiuni decât o luptă culturală. Chiar aceia cari au încercat forța armelor sau revolta: Avram Iancu, Regele munților, Horia cel sfârșit pe roată în cetatea Bălgradului, au un substrat, într'o mișcare de renaștere culturală. Și chiar dacă aceștia din urmă reprezintă eroismul prin arme al Ardealului, mai mult, nesfârșit mai mult reprezintă numărul acelor cari au luptat cu cuvântul de-alungul veacurilor, pentru sufletul și ființa națională a Ardealului, până la marele act. Și luptând ei pentru aceasta, au luptat pentru unitatea întregului neam românesc. Au fost printre acești oameni, unii cari ajutați de împrejurări prielnice, au putut întoarce vremurile din calea lor. Și e cert, ca în atare împrejurări un suflet mare și o inimă pe deplin bună — după cum zice un mare învățat al nostru — pot să-și reverse asupra țării și neamului toate binefacerile. Aproape ca la toate popoarele ce se ridică, acești oameni au apărut în Biserică. Străbătută de un curent salutar, această biserică ajunse din ce în ce să fie mai mult o formă culturală și politică unitară a Românilor ardeleni și vom vedea mai târziu puțin, cea mai strânsă legătură cu viața liberă a Românilor de peste Carpați.

Ardealului îi revine meritul că a arătat cel dintâi unitatea limbistică într'o formă bazată. Sunt aproape trei veacuri (1648), când un Mitropolit ardelean Simion Ștefan în predoslovia „Noului Testament” pe care-l scotea pentru Români de pretutindeni, pune bază acestui principiu al unității limbii. Români de pretutindeni vorbesc aceeași limbă și trebuie să folosim acele cuvinte, care se bucură de-o întrebuințare mai întinsă pe teritoriul locuit de Români.

Peste un veac se afirmă un lucru și mai mare și într'un mod și mai savant și mai îndrăzneț: unitatea istorică și obârșia comună dintr'o viață mare a acestui neam. E o continuare, o enormă amplificare a timidelor îndrăzneli ale cronicarilor moldoveni, mai al es.

Marea generație a semănătorilor de idei, a școlii latiniste, dau un universal răsunet acestei chestiuni, a originii neamului nostru și a continuității vieții românești pe aceste ținuturi. Chestiune de altfel științifică, care a atras după sine o critică aspră a acelor, cari ne negau obârșia și continuitatea, și cari au ieșit învinși din ea.

Odată anunțate aceste două mari principii, pe care s'a zidit lupta culturală, lupta de trezire a unui popor întreg împrăștiat sub vitregia mai multor stăpâniri, se naște un spirit nou, un spirit modern putem spune.

Tinerile vlăstare ale generației ce se ridică merg să învețe științele, medicina, ingineria, în marile centre ale apusului, unde întâlnesc Români și din alte părți și astfel pe pământ străin se stabilește unitatea sufletească a tuturor Românilor. Acești studenți ajung pe la 1810—1820 să formeze o nouă putere culturală, care să dea un nou ideal politic, o nouă concepție națională în viața Românilor din Ardeal.

Dar tot în acest timp se institue în Ardeal un regim de opresiune — acești bărbați cari crescuseră cu alte idealuri, nu-l pot suporta și emigrează în Principate. E unul din faptele cele mai importante din istoria legăturilor noastre cu frații de dincolo, după părerea unui mare istoric al nostru. E apostolatul lui Lazăr, e mai târziu, venirea Ardelenilor prin Seminarii ca I. Maiorescu, Aron Florian, etc. aci întâlnesc o viață românească, un Domn român, o oaste națională și glasul lor se întâlnește cu cel al lui Cârlova și Grig. Alexandrescu. Din toate acestea reieșea posibilitatea unei vieți românești independente. Emigrații și cei cari au rămas acasă, erau în corespondență — începe să apară foi culturale, tocmai prin această comunitate sufletească între reprezentanții aceleiași generații ardeleni — parte în Țările Românești parte în Ardeal, cari foi se ridică la însemnătatea unor organe pur românești — și astfel apar primele gazete privitoare la toți Români, în acest spirit al culturii românești unice.

Din această generație mare, apare un principiu de drept, totdeauna valabil, enunțat în acel mare discurs de pe Câmpia Libertății, ținut de Simion Bărnuțiu, care e nucleul întregii mișcări ardelenne.

Generații după generații crescute în acelaș crez, au dat naștere apoi la acei literați desăvârșiți, cari dela Budai Deleanu și dela Țichindeal și Diaconovici Loga, dela Barițiu, Cipariu și Treboniu Laurian, dela Iosif Vulcan cu „Familia” dela Oradea și dela mulți alții până la Coșbuc și până la generația „Lucefărul” cu Slavici, Ion Agârbiceanu, Goga și alții, au alimentat mereu marea moștenire națională de a ține trează conștiința națională și de a pregăti unirea.

Sunt optsprezece ani, de când nația românească a biruit Unirea tuturor Românilor înfăptuită și prin aceea ce se chiamă cultură, așa că este de datoria acestei generații, a întări acest patrimoniu, și prin deplina desfășurare a puterilor noastre spirituale.

Cecilia Bora

Nevoi arădane: o grupare „Pro-Arte”.

De pretutindeni se'nalță cuvinte, gânduri și dorinți de primenire a atmosferei culturale arădane, așa de puțin ozonată de preocupări cărturărești. Dăinuiește în Arad aceeași sterpiciune intelectuală, aceeași ambianță de moarte și infometare a tăriilor plâsmuitoare, întâlnită în fiecare oraș de provincie de pe întreg cuprinsul Țării Rumânești. Lipsește de peste tot, îndemnul la trăirea și împărtășirea în duh, — „ctitorul pretutindenar” al întrării neamului în universalitate și veșnicie, Există, însă, latent, firești năzuinți spre altă vieță, spre alt climat spiritual, descătușat de povara trăirii larvare în cotidianul văduvit de zare și înălțare sufletească, și cangrenat de sugrumătoarea domnie a tot ce este vremelnic —: sunt însetările de prefacere înoitoare, ce se cer cu grijă, înțelegere și stăruință mulțumitor plinite și stâmpărate.

Căci asemeni individului singular, mulțimea nu se poate ridica la o concepție despre frumos care să-i îngăduie gustarea, explicarea și judecarea unei realizări artistice, fără o prealabilă educare în această direcție. Ori această educare artistică este în funcție de atâția și atâția factori, între cari cei mai însemnați sunt inițiativa culturală, mijloacele de tălmăcire în fapt și împărtășirea de către mulțime, adică spargerea sau anularea inerției în virtutea căreia se desfășoară vieța sufletească a mulțimilor, sau a grupurilor sociale, pentru a restrânge cantitativ noțiunea.

Ori, aici în Arad, spuneți-mi când au existat inițiative cari prin tăria entuziasmului și idealismului generator, să fi izbutit să dinamizeze nepăsarea burgheză? Când s'au infiripat inițiative cari să fi țâșnit din tinereasca ne-strămutată încredere în izbânda de sfârșit, să nu se fi născut cu aripile entuziasmului frânte și să fi deslănțuit și antrenat energiile latente ale oamenilor doritori de învoire și înălțare dar legați de neputința robiei concretului și de lipsa viziunii optimiste a ansamblului încercării? Meschine ambiții și strâmte egoisme, de împărțire a rolurilor de jucat și de conducere au stăvilit și înăbușit încercările de manifestare culturală, a energiilor neosificate în burgheze concepții de inactivism și pângăvă ramolire a facultăților de îndemn la făptuire.

Conferințe potrivite interesului obștesc, biblioteci și săli de lectură științific și modern orânduite și bogat înzestrate, expoziții de pictură, audiții muzicale și recitaluri coreografice însoțite de conferințe experimentale, reprezentații teatrale cu repertoriu serios, șezători literare, pinacoteci cari să valorifice tablourile și să nu înfrățescă un Grigorescu cu un Pallavicini sau simbolismul cu naturalismul — existat-au toate acestea în Arad?

Inceputuri crăinicind reinviere culturală arădană se ițesc din întunecimea stăpânitoare și destrămandă. O mână de inimoși români și pasionați iubitori ai teatrului, s'au străduit să înzestreze urbea aceasta cu o scenă românească, izbutind — spre a lor cinstire. Alții, un pâlcc de talmăcitori ai vieții în spații și volume, în lumini și umbre, în lut și culori, au găsit de bine să se trudească pentru o colectivă expoziție, însoțită de conferințe sistematice experimentale, cari să surprindă în cuvinte realizările estetice și să lămurească formulele de artă pentru înțelegerea tuturor.

Iată, dar, două inițiative deschizătoare de drumuri în preria nefăpturii inertice de până acum — două talazuri, născătoare de altele, brăzdând și frământând din adâncuri golful apusean al oceanului conștiinții românești. Sunt îndemnuri ce se cer urmate, înoite, repetate, adâncite și citorite de întreaga suflare românească dela fruntaria apuseană...

Unde este inițiativa îmbelșugată în roade înfrățitoare a tuturor inițiativelor, energiilor, dorințelor și străduințelor pentru o vieță culturală intensă, sub egida de largă și caldă înțelegere artistică a unei grupări arădane „Pro-Arte“?

Tiberiu Borneas

Dela cursurile de vară ale Asoc. gen. a înv. din
România ținute la Câmpulung-Muscel

Școala primară în alte țări

Conferința d. D. V. Toni președ. asoc. gen. a înv. din România

Din fire, fiind pornit spre călătorii, am putut cunoaște multe lucruri de folos, referitor la școala primară. În mod sumar și schematic voi arăta în ce fel se prezintă școala primară în alte țări. Ea e pe primul plan al politicii de stat. Acolo s'a înțeles că tot viitorul unei țări pornește dela școala primară. Michelet, un pedagog francez a spus: „trei lucruri trebuie să avem în vedere în țară: educație, educație și iar educație”. Acolo se sacrifică foarte mult pentru învățământ. După război au venit cerinți noi. Turcia a dat cea dintâi alarma. Kemal Pașa a organizat Turcia, începând cu organizarea școlii primare. A adus pedagogi renumiți ca Adolf Ferière să-i organizeze învățământul. Prima atențiune s'a îndreptat spre școală, așa ca să fie un locaș de veselie, cu mult aer, soare și verdeață. Localul școlii să fie cea mai igienică și estetică clădire cu tot ce-i trebuie educației: mobilier potrivit vârștelor, material didactic bogat, bazine pentru inotat, băi, cantină, etc. Învățătorul e un om bine pregătit și cu un salariu bun. În nici o țară învățătorii nu-s mai rău plătiți ca în România. Serviciul medical e o realitate, pe când la noi e o poveste. Dar școlile în aer liber? În Germania sunt așa zisele școli de pădure, adevărate oaze, pe când la noi nu sunt decât searbăde încercări francmasonice. Noi n'avem o școală în aer liber. Coloniile școlare la noi sunt slabe. În Italia merg 400 000 de copii în colonii școlare, pe câtă vreme la noi nici 2—3000. Învățământul în alte țări, are la bază metodele active. La noi e un învățământ activ de suprafață, căci nu poate fi altfel când avem 3—4—5 și chiar 7 clase cu 70—80 elevi. Învățământul e îngrădit în programe, iar învățătorul obligat să execute programa mot-a-mot.

Bibliotecile școlare sunt bine organizate. Sunt biblioteci pentru copii pe vârște, iar consiliul general diriguește în mod special mersul bibliotecilor și al librăriei copiilor. Li se dau cărți pe sex și vârștă. Educația estetică se cultivă foarte mult. Sunt concursuri de desen. În Franța s'a dat o temă generală: arborele, făcând minuni. Organizarea și vizitarea de muzee e pe primul plan. Deasemenea educația colectivă. În Rusia Sovietică s'a înființat instituția pionerilor. La noi

de abia acum s'a înființat străjeria și cercetășia din îndemnul M. S. Regelui Carol II.

Teatru școlar, cu un repertoriu frumos și potrivit copiilor, contribuie mult la educația copilului.

Există și un tribunal al copiilor, cu judecători înțelegători ai spiritului copilăresc.

Învățătorul în alte țări, e un om deplin format, bine plătit și liber să aplice metoda care-i convine. În concluzie, conferențiarul este de părere că numai un consiliu superior al educației, ar putea să remedieze multele scăderi ale școlii românești. În cadrul acestui Consiliu ar trebui să ființeze o secție a anchetei care să încurajeze diferițele încercări pentru promovarea educației.

Învățământul de azi.

Conferința d. prof. univ. C. NARLY-CERNĂUȚI, ținută la Câmpulung-Muscel.

Omul trebuie să tindă spre perfecțiune. În fiecare din noi e o originalitate specifică ce trebuie cultivată, dar învățământul de azi, cu așa zisele trepte formale herbartiene, ce îngădesc libertatea învățătorului, nu pregătesc copiii pentru acest scôp. Un mers natural și logic al unei lecții, ar fi acesta: o introducere, o tratare și o concluzie. Trebuie să fim seamă ca învățământul să fie intuitiv, cercetător, integrativ și să aplicăm principiul social. Omul trebuie să tindă spre personalitate, care nu este altceva, decât dezvoltarea maximă a originalității specifice în raport cu mediul social.

Învățătorul de vocație va fi prin excelență un om social, iar școala lui va fi institutul de creiere a copiilor necesari societății de azi.

În ce direcție mergem?

Conferința d. S. Mehedinși, ținută la Câmpulung-Muscel.

Dacă ne întrebăm care e cel mai bun semn de sănătate și putere din viața unui neam, vom vedea că numărul și sănătatea, vigoarea fizică și sufletească e totul.

Bătrânul cronicar Ureche a spus că România e așezată în calea

răutăților, la cotul Carpaților. Pe aici s'au scurs foarte furtunile, foarte puhoaietele barbare, Goși, Huni, Unguri, Pecenegi, Cumani, Tătari, dar elementul românesc s'a menținut. Până la războiul mondial eram unul din cele mai sănătoase și mai puternice popoare. Dela războiu încoace, cifra natalității care era de 40 la mie, a scăzut în mai puțin decî de 20) ani la 30 la mie. În Banat a scăzut la 20 și 17 la mie, iar în unele sate bănățene mor mai mulți decît se nasc. Banatul e un cimitir românesc. Cauza nu-i lipsa de civilizație cum spun unii, ci bolnăvirea sufletului. Deoparte vedem civilizație și în altă parte cimitir. În 1913 am fost prima țară din Europa și din lume din punct de vedere al mortalității.

Din punct de vedere teritorial, țara noastră se prezintă astfel: Bucovina și Maramureșul aproape jumătate sunt dincolo de hotare. Banatul jumătate e la Sârbi.

În 1918 dacă am fi avut un adevărat bărbat de stat, l-am fi luat până la 20 km. de Belgrad, iar Sârbii ne-ar fi rămas prieteni și ar fi rămas foarte mulțumiți. Acum știm ce e acolo: sate întregi românești sunt supuse desnaționalizării. Care e situația în șesul Tisei? Peste 50—100.000 de români sunt dincolo înmormântați pe veci la Unguri. În Dobrogea, avem o seamă de minoritari. În 1913, Bulgarii au făcut propunerea să-și retragă toți conaționali dincolo de graniță, dar să-lăsăm să se împace ei cu popoarele balcanice. Asta după pacea dela București. N'am făcut și azi ne vedem greșeala. Basarabia — în deosebi cea de Nord — e plină de străini.

Din punct de vedere teritorial, e în plin regres. Țara românească e peticită înăuntru și ciopârțită pe margini.

În sec. 19 am avut cea mai primejdioasă invazie: jidanii. În 1803 între Carpați și Țară erau aproape 3000 familii, azi peste 200.000.

Tot necazul adus de popoarele barbare ale evului mediu nu a fost mai mare; decît necazul adus de jidanii strecurați în sec. 19.

Agricultura e pe cale de a fi stăpînită de ei, căci un profesor universitar din Cernăuți îi îndemna în 1935, la o adunare, să se ocupe și de ea. Negoțul e în mîna lor. Podgoriile au fost exploatate în mod nerușinat de ei, iar pădurile încep să fie distruse. O alarmă împotriva infiltrației streinilor în sec. 19, au dat-o corifeii junimei: Alexandri, Creangă, V. Conta, T. Maiorescu și M. Eminescu.

Respectăm și iubim foarte neamurile pămîntului, dar fiecare să fie la locul lui, în Țara lui.

La 8 Iunie Suveranul a spus să ne strângem rândurile căci suntem înconjurați de dușmani din toate părțile. Așa e! În 1914 spuneam învățătorilor adunați la această școală să fie gata că o mare nenorocire ne așteaptă. Azi vă zic: Considerați-vă de pe acum mobilizați și faceți tot ce vă stă în putință pentru a face față încercărilor care pasc sufletul românesc, ca neamul să poată ține în cumpănă marile primejdii de care e amenințat.

Legătura între școală și societate

Conferința d. prof. I. NISIPEANU ținută la Câmpulung-Muscel

Problema relației dintre școală și societate se prezintă sub două aspecte: unul de constatare și altul de valorificare.

Școala e în strânsă legătură cu celelalte instituții din jurul ei. Copiii vin în contact cu viața socială întâi în familie și apoi în școală.

Mergând mai departe, constatăm că societatea nefiind destul de conștientă de sine, cere școlii oameni cu diplomă, obținută prin orice fel de mijloace. Ea vrea diplome, fără să facă apel la foloasele intrinsece ale culturii, Rămâne atunci să cunoaștem pe omul cult al societății de astăzi după lustrul din afară, după maniere. Școala trebuie să formeze oameni de cultură morală, cristalizând astfel omul cult, caracterizat printr-o lipsă totală de vanitate, dar cu un mare curaj al răspunderii.

Omul cult e acela care, puținul ce-l știe, l-a asimilat cu viu interes, adâncă plăcere, iar cheltuirea cunoștințelor o face cu acelaș interes și plăcere pentru ridicarea semenilor săi. Un om cult poate să fie și un meșteșugar ce-și asimilează meșteșugul cu interes și mare plăcere și care lucrează pentru binele semenilor săi. Cartea nu poate da niciodată pe omul de caracter. La învățământul instructiv se adaugă educația.

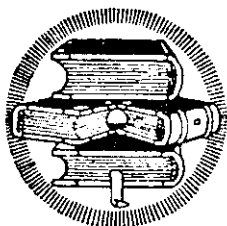
Sâmburele caracterului se poate închea din familie, iar mama e factorul principal,

În școala de azi nu se pot forma oameni de caracter din cauza suprapopulației școlare (70—80 copii), din lipsa de mobilier și material didactic, din cauza programelor școlare rău întocmite și din cauza puținului timp al copiilor petrecut la școală.

Atunci când societatea va da un învățător fără griji materiale și când lipsurile semnalate vor fi soluționate, conștiința de sine înseamnă că a venit; și'n locul diplomelor, drept recompensă, are oameni culti, oameni de caracter.

P. I. Tomescu

CĂRȚI

REVISTE

D. D. Roșca: Existența Tragică. (Încercare de sinteză filosofică). București. Intrarea României în concertul culturii europene, cu specificul ei, s'a făcut. Cultura românească cu toate că nu și poate număra un secol de existență, totuși și-a găsit interpreți și gânditori, cari prin sulevarea și soluționarea celor mai dificile probleme de ordin științific, istoric, metafizic, etc, au dovedit o maturitate de gândire.

Secolul al XIX-lea, n'a înregistrat sistematizări într'o concepție unitară excepție V. Conta, deși n'au lipsit personalitățile cari s'au preocupat de cele mai înalte idei. Însă sec. al XX-lea a înregistrat în cultura românească încercări de organizări a unor concepții unitare și definitive. D. Lucian Blaga prin studiile publicate, s'a impus publicului românesc ca un gânditor profund și original, d. C. R-Motru prin prodigioasa d-sale activitate filosofică, prin lucrările cari fac cinste gândirii naționale, și-a conturat un sistem unitar și bine încheat în concepția filosofică.

În ritmul acestei mișcări de sintetizare filosofică a culturii și de interpretare a cuceririlor științifice prin originalitatea și specificul național, se plează încercarea de sinteză filosofică: „Existența Tragică” a dlui D. D. Roșca.

Vrând să ia o atitudine metafizică în fața existenței, autorul prin capitolele ce preced finalul, unde-și expune atitudinea tragică, încearcă o sondare în istoria culturii, pentru a și-o justifica. Plecând dela credința că „filosofia este încercarea de motivare — cu argumente luate din cunoaștere — a unei atitudini moralo-estetice în fața existenței ca totalitate, atitudine ale cărei resorturi secrete sunt de natură sentimentală”, d. Roșca în partea I-a, pornește dela „experiența obiectivă” pentru a ajunge în partea II-a, la „atitudinea metafizică”. Analizând idealul de cunoaștere spre care se 'ndreaptă filosofia și știința, din scrutările operelor filosofice și științifice, el este: ideea cunoașterii integrale a existenței prin atribuirea sau postularea raționalității întregii realități. Această idee care se efectuează pe planul cunoașterii pure, se continuă în domeniul moral la subordonarea anorganicului și organicului, spiritului, lumea fiind inteligibilă și având un sens.

Concepția aceasta pleacă dela credința: „că natura (realitatea) în formele de existență esențiale ale ei, manifestă raporturi care sunt de aceeași esență ca și raporturile ce le putem constata între ideile noastre logice și între elementele componente ale rațiunii noastre”. Dar scrutată această credință până la expuizare, ne convingem că este numai un mit: mitul raționalității integrale. Ideea determinismului universal și ideea raționalității integrale

discutate și analizate în fața „experienței obiective“, existența ne apare și rațională și irațională, rezonabilă și absurdă, ca un vârtej sinistru de forțe contrare, ca un lanus.

Atitudinea metafizică pe care o inspiră realitatea privită ca o figură dublă, este „existența tragică“.

Ancorați într'o absolută incertitudine, sentimentul pe care-l inspiră conștiința acestei „existențe tragice“, este sentimentul de puternică tensiune inferioară, care este generator de mari producțiuni spirituale.

Fără a încerca o afinitate între această atitudine personală a autorului și cultura românească, pe care n'o avem deplin formată, lucrarea d. D. D. Roșca este o încercare rară de acest gen în literatura filosofică românească și reprezintă o tendință care se încadrează armonice și firesc în mișcarea sus amintită, de sintetizare filozofică a culturii prin personalități autohtone.

N. Roșu: Dialectica Naționalismului. (Bucurerești, Ed. Cultura Națională).

Întreaga spiritualitate europeană trece azi printr'un sever examen, al cărui final nu-l putem anunța satisfăcuți, ci mai mult al presimți.

Complexitatea ideilor integrate în ideologia născute pe terenul arid al speculațiilor hibride, se găsește în fața unei spiritualități a cărei cheazășie de viabilitate eternă, este contactul cu realitățile, care le emană și le exercită una asupra alteia.

Începutul sec. al XX-lea, este terenul în care, conflictul dintre o presupusă ideologie creatoare de state și o ideologie națională autentică, integrată în ritmul firesc al națiunii se dă cu mai mare înfrigurare.

Fundamentarea statelor democrato-liberale pe metafizica raționalității liberaliste, individualiste și ateie, este astăzi în agonie, prin afirmarea națiunilor ca realități istorice. Ideologia democrată prin extinderea rațiunii la indentificarea ei cu Dumnezeu, fiind slăvită ca și creatoare de realitate, socotind individul cu libertate absolută și totul, „cogito ergo sum“, s'a ajuns la caducitatea satelor create prin „contracte sociale“ și la preamărirea legii maltusiene, a imoralității darviniene și a ateismului materialist marxist. Statul democrat actual este creatura acestei ideologii antinaționale. Antipodic acestui stat liberal — bazat pe presupusa libertate și egalitate a omului — se afirmă statul național, produs al naturii, expresie dinamică și conștientă a armoniei intereselor etnice.

Lucrarea d-lui N. Roșu este o armă rezonabilă și tenace pentru izbânda „dialecticii naționaliste“ în luptă cu democrația revoluționară și absurdă.

În partea I-a a lucrării discută cu bogată cunoștință, toate problemele ivite în jurul primării democratice și revoluționare, fundată pe metafizica lui Descartes, Rousseau, Spinoza, Kant, Hegel etc. și relevază exponenții autentici ai naționalismului veridic: Pascal, Prudhonne, Neotomismul. etc.

Partea II-a cuprinde o cercetare a problemei în cadrele sociale românești. Deoparte se găsesc, plasați prin categoria ideilor ce susțin, — epigonii revoluționismului democrat, de importanță exotică, pașoptiștii reprezentați

prin C. A. Rosseti, etc; iar de altă parte promotorii valorificării virtuților națiunii, așii „dialecticei naționaliste” M. Kogălniceanu, N. Bălcescu și M. Eminescu, premergătorii și teorificienții statului național. Aceștia din urmă reprezintă năzuințele firești ale Românilor și cereau fondarea statului adevărat aspiratiilor lor autentice, în opoziție cu românii de origine groco-bulgărești, cari ne-au alterat simțămintele și a căror reprezentanți sunt filo-democrații revoluționari contemporani

În partea III-a ne împărtășește autorul opiniile d-sale necesare tacticei și isbândeii unei mișcări de dreapta pentru realizarea sensului „dialecticei naționaliste”.

Părăsind drumul tacticei revoluționare democratice, d-l N. Roșu propune o metodă care pleacă dela realități către principii obiective. „Drumul parcurs de ideea care se desface din fapte și apoi se concretizează viabil în realități spirituale „constitue” dialectica naționalismului”.

În haosul ideilor filosofico-sociale care abundă până la saturație societatea contemporană, lucrarea d-lui N. Roșu, scrisă cu pasiunea și pledoaria unui fervent apostol al naționalismului, este bine venită pentru orice intelectual și edificatoare pentru generația tânără care trăiește fiorii acestei mistice naționaliste.

P. Șerban

Ogorul Școlii E revista învățătorilor din jud. Turda, Ne-a sosit și No. 3, anul III, pe Noemvrie 1936. În cuprinsul acestui număr am celit multe articole bine scrise și cu mult fond.

Un articol de 1 Decembrie din partea redacției, aduce gândul și acelaș simțământ al unității naționale, care a fost și va dăinui pururea pe acest pământ românesc.

În „Spre satul de mâine” d. A. Suci, canalizează câteva idei, care dau un bun îndem de muncă învățătorului român, singurul factor hotărâtor în ridicarea satelor noastre.

De aceea, învățătorul va căuta să facă din țăran un bun prieten al școlii, un adevărat credincios al bisericii, un devotat al societății și un adevărat gospodar. Astfel viața satului nostru se va schimba radical și schimbându-se viața acestui nucleu social, se va regenera țara. „Numai așa vom avea statul constructiv, statul ideal de mâine” încheie Dsa articolul.

„Spre un „Voivodat Cultural” este articolul d. Aurel Micuș — Mureșanu, care îndeamnă pe toți colegii, ca: „Idealul Regelui să fie dealul tuturor.”

D. Daniil Popescu, un veșnic visător intulburat, cântă pururea o melodie dureroasă, a unui suflet frânt, în viață. „Pe urmele copilăriei” este un menuet duios, din care se desprinde mult talent literar, al acestui melancolic dar mișcător și plin de imaginație poet.

V. Copilu Cheafra, plin de talent, este un inspirat, care semnează Poezia: „Scrisoare din țară”. Pe acest poet îl cunoaștem și din alte

publicații literare, așa că revista se poate mândri cu astfel de colaboratori.

În restul paginilor, semnează d. I. N. Deteșanu un rezumat al conferinței d. L. Rusu ținută la cursurile de vară dela Câmpulung — Mușcel, pe urmă o schiță monografică d. C. Pantelimon. La cărți semnează d. A. Madru, o recenzie despre Bălăuca-roman și d. F. Stănică, neobositul și harnicul nostru coleg, o recenzie despre „Gândirea copilului“, de Ion Blăgăilă.

Revista colegilor din jud. Turda ne face mare plăcere totdeauna când o primim, așa că niciodată nu rămâne necilită.

Sociologie Românească Institutul Social Român editează lunar o revistă de sociologie sub direcția d. D. Gusti fost ministru și animatorul nostru sociolog.

În No. 11 de pe Noembrie, an. 1, D-sa publică: „Învățăminte și perspective din a treia companie a echipelor studentești“ conferință la Radio, ținută în 14 Noembrie 1936, cu ocazia deschiderii ciclului de comunicări, despre al treilea an de activitate prodigioasă a echipelor Regale. Știm că nobilul scop al acestor echipe, l-a fixat însuși M. Sa Regele Carol II, așa că studenții din aceste echipe sunt trimiși însuș din ordinul Regal.

D. Gusti spune că „urmărim — prin aceste echipe — în primul rând, în mod experimental, crearea unei doctrine și a unei tehnice de muncă culturală la sate.“ Urmărindu-se înfăptuirea acestui deziderat, incontestabil satul nostru și starea social-materială a țaranului român se va ameliora și se va ridica la un nivel de civilizație, care fapt va face din țara noastră, o țară respectată și poate invidiată de multe altele.

Nu putem trece cu vederea, fericita atitudine pe care a luat-o față de echipe populația noastră țărănească, care, primește cu brațele deschise aceste echipe, laudând și preamărind pe Marele nostru Rege și pe binevoitorii, cari se ocupă atât de intens de viața mizerabilă ce o duc, în întunerecul și lipsurile lor sufletești și fizice.

Dovadă sunt scrisorile de mulțumire și chiar inspirațiile unora, pe cari le comunică la centru și în versuri. Iată de pildă ce desprindem dintr-o poezie a fetei Florica luga cl. VII primară, Vârfulile-Arad, publicată în aceeași revistă în întregime:

*„Echipa Regală 'n Vârfuri cât a stat,
Foarte multe ne-a 'nvățat
Domnul profesor din carte
Ne spune și ne învață.
Pilde bune s'arătăm
Staturi și la alții să dăm...“*

Cuvinte frumoase se spun în poezie despre agronomul echipei d. Neacșu, apoi despre ceilalți conducători, dnii: Vlădu, medic veterinar; Blebea, medic; Stamatoiu, comand. Strejer etc.

Documente mai vorbitoare, mai eclatante, parcă nici nu s'ar putea aduce

în scris. D. T. Herseni, înfățișează cinci „Gospodării țărănești din Nejeru” foarte felurite.

Iar d. Ilie Radu semnează „Probleme juridice în legătură cu familia” în cadrul Monografiei sociologice a satului Belinți din Banat, care face parte din lucrările Institutului Social Banat-Crișana. Spicuum din rezumatul cercetărilor Dsale:

1. Aproape jumătate din populație e interesată la conversiune ca debitoare; 2. $\frac{2}{3}$ din avere se moștenește, 10% se dobândește prin „finere”, mod de dobândire caracteristic depopulării; 3. Soții primesc dela părinți proprietatea ce li s'a dat numai după moartea acestora; 4. Sunt în comună neamuri cari numără 38 familii; 5. Căsătoriile se fac numai între Români; 6. Un mare număr de populație nu se căsătorește religios, din cauza cheltuielilor mari, ce se cer la celebrare; 7. Bărbații încep căsătoria pe la 17 ani; 8. Numărul femeilor es e mai mare ca al bărbaților; 9. Divorțurile au scăzut; 10. Raptul a pierit; 11. Adulterele sunt frecvente; 12. Un sfert din populație trăiește în concubinaj; 13. Nașterile legale descresc, pe când cele nelegitime cresc, $\frac{2}{3}$ sunt din concubinaj; 14. Procesele sunt vădit în descreștere și 15. Din cele cercetate, la depopulare duc: situația materială, sistemul de înzestrare, concubinajele, adulterele, ocolirea căsătoriei religioase, nerespectarea legământului, căsătorie timpurie, divorțurile și traiul departe, al soțului, de familie.

În rest, revista e foarte bogată în cronici și recenzii.

Problema teatrului românesc al Aradului putem spune că e soluționată, teatrul comunal fiind concesionat de „Asociația ziaristilor și publiciștilor români din Arad”. Programul este excelent întocmit. În ziua de 21 Decembrie 1936 (luni, ora 8,30 precis) Opera Română din Cluj, va reprezenta AIDA operă în 4 acte (7 tablouri). Iar în 3—4 Ianuarie 1937 „Avarul” Teatrul Naț. Buc., și la 6—7 Ian. acelaș teatru va reprezenta „Cidul”, pe urmă Teatrul Naț. Cluj în 9—10 Ian. 1937 se va prezenta cu „În larg”. **E important de reținut spectacolul operei din Cluj, care nu oricând îl poți avea la provincie.**

Ion Blăgăilă

ADRESA:

Biblioteca Palatului Cultural

Arad
Palatul Cultural

Tiparul „CONCORDIA” Institut de Arte Grafice și Editură S. A. Arad.